

KŘESŤANSKÉ LISTY A KUSŮV LID

Časopis Národní Jednoty československých Protestantů v Americe a v Kanadě

Ročník LXV (XXIV) Chicago, Illinois Březen — (March) 1963 Číslo (No.) 3.

Reentry of Second Class matter at the Post Office at Taylor, Texas. Acceptance for mailing at a special rate of postage provided for in section 1103, Act of October 3, 1917, authorized July 11, 1918.

Vlastimil Sláma:

ÚSMĚV

*Bylo nejnarní jaro. Člověk odložil na povel kalendáře
svou ostrážitost vůči chladu a chystal se vystavit
své obnažené srdce slunci a pohodě. Chtěl dýchat
vzduch jarních květů a cítit na tváři vánek smíření a lásky.
Dálky přátelství ho lákaly, nepoznané kontinenty
lidské spolupráce se otvíraly v jeho duši.
Všechno nasvědčovalo tomu, že nyní již konečně nastane
jaro světa, vesna národů a lidskosti.*

*Avšak jaro se nedostavilo. Zkazili je meteorologové,
na jejichž přístrojích byl stále mráz a polární větry.
Co mohli dělat skřivánkové a vlaštovky, podléšky a petrkliče
proti chladnému rozumu určovateli počasí.
Jejich mráz je spálil, chlad jejich mysli je zchromil
a sníh pravděpodobných frází je přikryl svým zdánlivým
milosrdenstvím. Lidé postupně uzavírali zklamaně
okna svých příbytků a zámky svých srdcí
na desatero západů cynismu.*

*Člověk však přesto nepřestal věřit.
Jenomže namísto otevřeného hledí naděje nosil na své tváři
jen úsměv. Ptáte se, jaký úsměv? Jděte se ho na to
zeptat, bude-li vám umět sám odpovědět.
Snad je v tom úsměvu žluč výčitky,
snad je v něm pelyněk marnosti a sebepoznání,
snad je v něm doutnající len naděje . . .
SNAD.*

KŘESŤANSKÉ LISTY A HUSŮV LID
Christian Journal and the People of Hus
Křesťanské Listy 1898 Husův Lid 1940

Vychází měsíčně. Vydává Národní Jednota
Československých Protestantů v USA
a Kanadě

Published monthly by the National Union of
Czechoslovak Protestants of America

Redaktor (Editor) ----- J. P. Tatter

2650 Leyden Street, Denver 7, Colorado

Články, zprávy pro časopis a knihy k recenzi
posílejte na redaktora.

Za své příspěvky odpovídají autoři sami.

Předplatné — Subscription \$2.00 per year.
Předplatné, milodary na časopis, jakož i příspěvky Jednotě . . . k podpoře strádajících uprchlíků, dětí a nemocných, zasílejte laskavě na adresu pokladníka Jednoty:

Mr. John Opie, 4800 South Hoyne Ave.,
Chicago 9, Illinois

Return address Adresa Administrace
4800 South Hoyne Ave., Chicago 9, Illinois

Přemysl Pitter:

POD KRISTOVÝMI DUTKAMI

Svátky pascha patří k nejvýznamnějším svátkům židovským. Byly zahajovány večerí s beránkem. Pořad hostiny byl přesně stanoven takto: hlava rodiny dala kolovat číši vína s dobrořečením; potom jedli beránka a k tomu nekvašený chléb. Pak otec rodiny četl nebo vypravoval zprávu o původu svátku. Byla jím slavena památka vyvedení lidu izraelského z Egypta Mojžíšem. Vedle toho měla slavnost také ráz děkovných bohoslužeb a byly obětovány prvotiny úrody.

Svátek pascha má trvalou důležitost pro křesťanství tím, že s ním časově souvisí smrt Ježíšova a jeho vzkříšení. Poslední večere Páně se stala symbolem oběti Kristovy, toho Beránka Božího, který svou obětí na kříži přestavil svůj život pro spásu lidstva.

Ježíš záměrně volí tyto svátky a spěchá do Jeruzaléma přes varování učedníků. Vědí, jak Ježíšovi mocní odpůrci po něm pasou a že jít do Jeruzaléma, který byl tvrzí nepřátel, znamená se vydat největšímu nebezpečí. Naději skýtal veliké množství Ježíšových

vých stoupenců a přátel, jejichž vzpoury se židovská rada obávala.

Když se pak Ježíš přiblížil k Jeruzalému, roznesla se o tom zvěst po všem městě a velký zástup lidí mu vyšel vstříc, aby ho přivítal. Jistě spatřovali v příchodu Ježíšově dějinnou chvíli, kdy se otevřeně prohlásí za dlouho touženého očekávaného Mesiáše a se ujme vlády nad Izraelem a jeho prostřednictvím i nad veškerým světem. Vždyť i mezi nejbližšími učedníky Ježíšovými byli takoví, kteří si slibovali vysoké hodnosti v království Ježíšově!

Když Ježíš spatřil město, zaplakal nad ním a řekl: "Kčž bys poznalo aspoň v tento den i ty, které věci by byly tobě ku pokoji! Ale i nyní je to skryto před tvýma očima."

Ježíš vjíždí do města na oslu, obklopen učedníky, a mnozí ze zástupu kladou své pláště před ním jako koberec. Jiní pak sekali ratolesti a stláli je na cestu. Zástupy, které šly před ním a následovaly za ním, volají: "Hosanna synu Davidovu! Veleben budiž, jenž přichází ve jménu Páně! Hosanna na výsostech!"

Jakmile vstoupil do Jeruzaléma, nastalo v celém městě vzrušení a lidé se ptali: "Kdo je to?" a zástupy odpovídaly: "To je prorok Ježíš z galilejského Nazareta!"

První cesta Ježíšova vede do chrámu. Avšak již nádvoří je zaplněno lidmi, kteří sem přišli slavit svátky z daleka-široka a přinášeli nebo kupovali své obětní dary. Dokonce i ve svatyni samé si směnárníci postavili stoly a provozovali čilý obchod s poutníky. — Prostora chrámová byla plna křiku a volání, do něhož se mísilo bučení a mečení obětního skotu a bravu. Tu Ježíš si udělal z provazů důtky a počal jimi vyhánět zvířata ze svatyně. Prodávacům holubů rozkázal, aby je vynesli a volal: "Nedělejte z domu Otce mého tržnici!" Směnárníkům zpřevracel stoly a obchodníky a kupce vyhnal z chrámu. "Přánot" jest," pravil, "dům můj dům modlitby slouti bude," ale vy učinili jste jej peleší lotrovskou!"

Ve svatyni přišli k němu ubožáci, stížení rozličnými chorobami, a on je uzdravoval.

Když to spatřili kněží a zákoníci, naplnění byli zlostí, ale nemhli proti němu zakročit pro množství jeho stoupenců.

Zástupy čekaly, že nyní nastane chvíle, kdy

Ježíš učiní slavnostní prohlášení a postaví židovskou veleradu před hotovou událost. Avšak nic takového se nestalo. Ježíš vyšel ze svatyně a odebral se do Betanie. Zklamání bylo veliké. Z fanatických stoupenců se stávají rozhořčení reptalové a z vyčkávajících opatníků posměvači. Sami učedníci jsou nlu-boce sklíčení, jak se dovídáme z jejich pozdějšího doznání: "Doufali jsme, že on je ten, který má vykoupit Izrael." V nitru Jidášově se odehrává krutý boj, jenž končí jeho příklonem k farizeům a kněžím. Nastal další hrozný otřes a zkouška věrnosti těch několika posledních vyznavačů, když Ježíš byl žat a postaven před Piláta. Zástup lidí pošiváných a těch, kdo se měli za Ježíšem zhrzené a oklamané, svolávají teď na něho smrt. Nadšené "hosanna!" se mění v pomstychtivé "ukřižuj!"

Temná noc Velikého pátku končí, aby ustoupila zářnému jitra prvního dne po sobotě, kdy učednicím a učedníkům se zjevuje Ježíš živý v duchovní podobě. Veliké duchovní poznání otvírá jim zrak, aby spatřili, "čeho oko nevidalo, ani ucho neslyšelo, ani na mysl lidskou nevstoupilo, avšak co připravil Bůh těm, kteří ho milují". Teprve nyní poznávají souvislosti, kterých dříve nechápali a počínají rozumět splněným proroctvím. Musilo se všechno tak stát, aby se uskutečnil záměr Boží a zapravdu dostala Písma, jež ustanovení Boží předvíдалa.

Avšak jaký význam mají tyto události zářlých časů pro nás, kteří žijeme ve zcela jiných poměrech, v naprosto odlišném kulturním prostředí, na úplně jiné myšlenkové úrovni? Nejsou tyto rozmnožky pouhým ohlasem dohasínající tradice? Nepokoušíme se křísit balzamovanou mrtvolu?

Jsou určité dějinné události, které daleko přežívají svou dobu, a dokonce takové, jejichž obsah a význam má platnost neomezenou, pro všechny věky, kultury, národy a jednotlivce. To, čím lidé tyto události obestřeli, čím jejich pravdivost pokřivili, to zmizí, jakmile se hledač pravdy dostane pod vrstvu nánosu, či odstraní skvoucí obaly.

Jedinečnou událostí světového významu bylo vykoupení Ježíšovo. Čerpal se zdrojů věčné pravdy a moudrosti, a láska, kterou byl jeho život naplněn a posvěcen, přemohla smrt a překonala časnost. "Ježíš Kristus

včera i dnes tentýž jest a na věky bude." On představuje ony neproměnlivé hodnoty, které stojí jako skála, o niž se rozrážejí vlny věků. Proto se k němu utíkalo tisíce a tisíce lidí ve všech dobách, všech tříd a stavů, proto se k němu obracíme dnes i my, zmatení a pokřivení, ubozí lidé dvacátého věku. Toho věku, v němž pokrok dosáhl nebeské oblohy — toho věku, v němž pokrok otevřel brány pekla.

Nuže, jakou zvěst chovají pro nás události Květné neděle? Kristus vstupuje do Jeruzaléma. Jeruzalém znamená místo pokoje. V jeho ulicích se už chystají davy k slavnostnímu přivítání budoucího krále a vykupitele. Kristus pohlíží na město a oči se mu plní slzami. Místo pokoje? Kde je jaký pokoj, když národ je rozdělen na četné strany, z nichž každá se snaží dosáhnout moci, aby mohla ovládnout druhé? Kde je pokoj, když každě si hledí jen vlastního prosněhu bez ohledu na druhé? Kde je pokoj, jestliže tělesné požitky jsou hlavním cílem a smyslem života? Je pokoj, ale vnučený mocí a násilím uchvatitelovým, pokoj žalářů a hřbitova. Avšak pokoj vnitřní? Ten jediný, pravý pokoj čistého a statečného svědomí?

Jak bolestný je pohled na Jeruzalém, který měl být místem pokoje, a zatím se stal jevištěm malodušnosti, zbabělosti, podlosti a surovosti. Jak by neplakal Kristus nad národem, do něhož Bůh vsílal své nejmocnější proroky a jež pověřil zvláštním posláním: být místem pokoje a mostem míru mezi národy! "Kéž bys pozral aspoň v tento čas, které věci by byly tobě ku pokoji! Ale i nyní je to skrvt před tvými očima."

Hradby Jeruzaléma padají a hranice města se šíří, až Jeruzalémem se stává všechno svět. A opět stojí Kristus nad Jeruzalémem a pláče nad zorněvřelým lidem a jeho zmrhaným dědictvím. Co mu platná všechna stáva, iakou cenu má všechno jásot, když nazítří bude tentýž lid křičet kletby a volat po pomstě!

Kristus opouští dav a jeho kroky směřují vzhůru k chrámu, jenž se vypíná nad městem. Zde jako nejdražší poklad uchován je odkaz předků, ustanovení Boží a svatá písma. Zástupy kněží dohlížejí na přesné řády a ostříhají dávné tradice. Prostranství kolem chrámu zaplněno je však kupci a prodá-

vači, kteří vnikli se svými zvířaty až do samé svatyně. "Dům můj dům modlitby slouiti má," stojí v Písmě, "vy však jste z něho učinili peleš lotrovskou!"

Neplatí tato výtku i dnes těm, kdo si z věcí svatých udělali živnost? A k svatým, nejsvětějším věcem patří láska, milosrdenství, pravda a mír. Jsme svědky toho, jak právě tyto hodnoty se staly předmětem obchodu a vzájemného podvádění. Prodavači holubic nabízejí mír za vyděračné ceny; počítají se strachem z vin a hříchů těch, kdo chtějí obětmi usmířit Boha a uspat svědomí. Strážcové zbožnosti lpí na povrchnostech, zatím co obsah jim uniká. Po Bohu toužící a pravdu hledající člověk se nedostane do nejvnitřnější svatyně, k níž chrámoví kněží zatrasili vchod.

Proto musel přijít Kristus, aby svými důtkami vyhnal z chrámu všechny nešvar a upravil cestu těm, kdo hledají cestu k Bohu. Dopadají jeho důtky na lidstvo, dopadají i na nás, kteří činně a trpně pomáháme k tomu, aby chrám Boží byl poskvřňován. Božím chrámem, stálým Božím příbytkem mají být církev a věda, umění a škola, rodina i mé srdce. Nejsou to rány jakéhosi osudu, přirody či pouhé náhody, nýbrž jsou to důtky Kristovy, které budou na nás dopadat tak dlouho, dokud nevyženeme ze svých chrámů a svatyní všechnu zvířecnost, dokud prodejnost nenahradíme poctivostí a úzkoprsost vešlechností.

Kristus vešel do svatyně a za ním se tísnil ti, kdo stížení byli rozličnými neduhy: slepí, hluchí, kulhaví a chromí, a Kristus je uzdravoval. Dokud si myslíme, že vidíme a slyšíme, že umíme mluvit, že si pevně stojíme a chodíme, zkrátka že všechno máme a nic nepotřebujeme, do té doby nehledáme pomoci. Avšak možná že jednoho dne dojdeme k bolestnému poznání, že náš zrak nestačí, aby prohlédl temnotu, která ho obestíře; že jsme přestali lidem i sami sobě rozumět; že naše slova nedolehnou ani k uším našich nejbližších; že se potácíme bez síly a opory a že jsme vlastně ubožáci, kterým nepatří nic, ani jejich vlastní duše. I tu musí odevzdat. Kdo ti v té chvíli poradí? Kdo ti dá světlo? Kdo sílu a klid duše?

Z veliké dálky slyšíš přicházet hlas: "Poďte ke mně všichni, kteří se plahočíte a jste

zemdleni; já vám osvězení dám!" Snad tě nepovede cesta rovnou k němu, snad budeš ještě hodně bloudit, ale důvěřuj: jdeš-li za hlasem Kristovým, jsi na dobré cestě a neztratíš se. Ne venku, jen uvnitř se s ním setkáš: ve svatyni svého srdce. A podle velikosti své víry budeš uzdraven.

Kdy však dojde k očekávanému zásahu Kristovu? Kdy zbaví moci zákoníky a farižeje a sám se ujme vlády nad světem? Kdy nastolí své království na zemi, na níž už nebude místa ani pro války ani pro revoluce, ani pro bezpráví ani pro nelidskost? Očekávali jsme stále zázrak, ale zázrak se nedostavil. Myslili jsme, že po první světové válce se budou poměry stále zlepšovat, až nastane blahobyť. Místo blahobyti nastala kryze a vypukla druhá světová válka. Slibovali jsme si od rozmachu věd takový pokrok, že odstraní lidské bědy. Zatím nás tento pokrok ožebračuje a hrozí celkovým vyhubením. Mnozí se upsali víře v světovou sociální revoluci, jež aspoň budoucím pokolením přivodí ráj. Dnes poznávají, že i to je přelud, který zavádí celé národy do nového otroctví a místo ráje tvoří peklo.

Kde jsi Kriste, jsi-li vůbec? Proč otálíš a nezasáhneš? Proč neprokážeš svoji moc, jsi-li králem?

Kristus mlčí před Pilátem, mlčí i na tvé otázky. Kristus odpovídá jen srdcím tichým a pokorným. Jeho království není z tohoto světa, ani jeho moc není z tohoto světa. — Jeho království a jeho moc je duchovní. Avšak duch je obsahem, pramenem a základem všeho. Proto jeho království nepřichází vnějším způsobem a hmotnými prostředky. Kde je duch Boží, duch Kristův, tam je i království Boží, království Kristovo. Duch určuje všechno dění a utváří život. Proto tam, kde srdce a mysl se otvírají duchu Božímu, tam se mění a přetváří život i se všemi jeho hmotnými formami.

Na davy nelze spolehout. Dav volá dnes "hosanna!" aby zítra volal "ukřižuj!" Kristus opouští dav a jde ku člověku. K člověku, který ho potřebuje. Člověk potřebuje Krista a Kristus potřebuje člověka, aby s jeho pomocí přetvářel svět.

Každé hnutí, které nepočítá s člověkem, ale spoléhá na davy, je odsouzeno k zániku. Z nadšených zástupů Ježíšových vyznavačů

zůstala nakonec jen malá hrstka, ale ta stačila, aby uchovala a rozsela sémě Kristova učení. Mnohé to sémě zahynulo, mnohé se pokazilo a zvrhlo. Avšak čisté zrna Kristova učení zůstalo až do dnes ukryto v jeho slovu a k němu si budou opravdoví hledači Boží pravdy stále chodit jako k nevyčerpatelnému zdroji znovu se obnovující moci a síly. Jí se udržuje svět.

Utrpení a zklamání našich dnů mnoho lidí zatvrzuje a zdánlivě od pravdy odvádí, ale totéž utrpení a zklamání mnohé odvrací od bludných cest a nutí hledat Krista.

Přicházejí ke hrobu Kristovu a nalézají jej prázdný. Kristova ducha nelze pohřbit ani v nejehonosnějším chrámě, nelze jej preparovat jako mumii a uchovávat ve starých, prezilých formách. Odvracejí se proto od hrobů a vracejí se do svých domů. Jediné tam, v tom vrchním příbytku svého domu, mohou se s ním setkat, v obecnství duchovním. Odtud pak vycházejí do ulic, aby hlásali radostnou zvěst: Kristus žije, vstal z mrtvých a volá i nás k životu novému!

(Vysíláno do vlasti.)

Enrico S. Molnár:

Historický přehled křesťanských svátostí

Svatá večeře Páně v Novém Zákoně

C. *Tradice podle sv. Jana.* Podle čtvrtého evangelisty příprava pro sv. večeři Páně začínala ve čtvrtém večer s obvyklou přípravou pro paschu, čtrnáctého dne Nisánu. Ale nebyla to pašijní oslava (všimni si slov *artos* a *azyma*). U synoptiků také není zmínky o beránku velikonočním. A přesto beránek byl středem židovského hodu *seder*. To poslední je pavlovská interpretace.

Synoptikové (t. j. Marek, Matouš, Lukáš) praví, že Židovští vedoucí nechťejí zatýkat Ježíše v den sváteční, ze strachu před lidovým pobouřením. Potom ale přece jenom dají povel k zatčení. Tehdy, stejně jako v dnešním Izraeli, by bylo nemožno pravověrnému Židu zabývat se soudní pří. Proto někteří bibliční vědci jsou toho názoru, že až evangelium Janovo je nejpozdnější, a v jistých detailech méně historické nežli synoptikové, přece je jeho chronologie přesnější. Sv. Jan totiž naznačuje, že ukřižování se stalo během pří-

prav (*paraskenē*) židovských velikonoce, t. j. několik hodin před počátkem hodu páscha. V tom smyslu je sv. večeře Páně přípravou a náznakem (anticipací) hodu velikonočního beránka.

3. Pozdější vývoj

Kolem roku 100 Plinius píše o tom, jak křesťané oslavují sv. večeři Páně při východu slunce. V jeho době už bylo rozlišováno mezi přípravnými hody lásky (*agapé*) a sv. večeří. Při tom se kladl zvláštní důraz na to, co Ježíš konal při původní večeři, i na vzpomínky a paměť Apoštolů. Čím dále tím více nastával křesťanům problém, jak vysvětlit římským a řeckým pohanům židovské obětní hody. Proto tím více se oddělovaly hody lásky (*agapé*) od hodů díkůvzdání (*eucharistie*), jak se dodnes činí u pravoslavných.

Sv. večeře Páně byla všude, na východě i na západě pod obojí způsobou až do konce devátého století, kdy středověké pověry a barbarské mravy doby sváděly věřící do všelijakých neplechů, opilství, atd. Kněží vynýšeli všelijaké metody, jak zabránit zneužití vína v kalichu, a tak zavedli lžici na východě (to je dosud způsob u pravoslavných), stříbrnou trubku, již se užívalo jako stébka na ssání na západě. Přechodně se zavedla intinkce, t. j. chléb se omočil v kalichu. Nakonec byl v církvi katolické zaveden v devátém století způsob pod jednou. V některých končinách, jako na př. v irských klášterech a v Anglii setrvala až do Reformace (a církvi anglikánskou přejata) t. zv. rezervace, t. j. víno bylo uschováno, "reservováno" ve zvláštní schránce, ciboriu a tabernakuli, do něhož se pak při sv. večeři namácel chléb. Tohoto způsobu se dodnes užívá u Episkopátu pro sv. večeři nemocným v nemocnicích.

Bylo to zvláštním přínosem české reformace, že upozornila evropskou křesťanskou veřejnost na původní novozákonní způsob sv. večeře a že znovuzavedla svátost podobou způsobu skutkem opravdu reformačním 28. října 1415. Ale o tom bylo už hodně napsáno, a proto se zde zastavím.

Čtenáře a předplatitele prosíme o dvě věci: 1. Neopomeňte nám sdělit včas změnu vaší adresy; a 2. nečekejte s předplatným a darcem na tisk Husova Lidu až na příští rok.

Otakar Odložilík: Jednota Bratrská a reformování francouzského jazyka.

30. Dva Pražané

Šlechtici tak bohatí jako Valdštejnové nebo Žerotínové nemuseli odpočítávat úzkostlivě groš za grošem a ztrávit na studiích za hranicemi, jenom co v hospodářství vskutku přebývalo. Vedli si, jak bylo přiměřené jejich společenskému postavení; nic by jim nebylo nepřijemnější než něco vynechat nebo se někde přikřčit.

Ženévská kniha rektorova a jiné universitní matriky vykazují však i jména příslušníků méně zámožné šlechty nebo členů měšťanských rodin. Jakmile se za nimi pustíme, dostaneme se do jiného světa. Pramenů je málo — někdy opravdu nezachytíme víc než holé jméno. Kdo asi byl Jan Richard Engell, rodák z Prahy, který se zapsal do rektorovy příručky v říjnu 1602? A co lze zjistit o Mikuláši Burgerovi, zapsaném v polovici července? Pokud jde o Burgera, je nejlépe povědět prostě, že pátrání po něm vyznělo na prázdno.

Na Starém městě pražském žila rodina, která užívala jména Engel, Anjel, Anděl. Jeden z jejich příslušníků Abraham Engel (Anděl) z Engelsberka se počítal ke zlatnickému cechu a byl jednou i radním. Hlásil se k evangelické víře a po Bílé hoře pochodil špatně. V únoru 1621 byl dán do vězení na radnici a odsouzen k veliké pokutě. Když ji složil v létě 1622, mohl se vrátit k rodině, ale ještě po několik měsíců nad ním visel zbytek trestu, domácí vězení. Uplynulo několik roků, jistě ne lehkých. Roku 1627 po přísných mandátech proti všem, kdo se zpěchovali přestoupit na katolictví, Abraham, jeho manželka Markéta, syn Jiří a jiných pět příslušníků rodiny vzali, co si směli z majetku odnést, a vydali se do Freibergu v Sasiích; tam přišlo před nimi nebo později mnoho jiných obětí prohraného povstání. Abrahamovi bylo bezmála sedmdesát let, když vzal do ruky poutnickou hůl. Narodil se tedy někdy roku 1557.

Jan Richard mohl být jeho synem, ale nevíme o tom nic bezpečného. Jeho jméno čteme v matrice vysoké školy v Altdorfu k 18. prosinci 1600. Chodívali tam mladší synové, obzvláště když se měli povčítit nejenom v sedmero svobodných umění, nýbrž i v právních naukách. V říjnu 1600, jak jsme si

už pověděli, se zapsal na ženévskou universitu. Známe ještě jeden zápis, ale ten nevede k ničemu určitému. Roku 1612 byl zapsán na universitě v Marburku pražan Jan Engel z Engelsberka. Mohl to být student někdy ženévský, o deset let starší, který při zápisu uvedl jenom první jméno.

31. Sirotek a jeho vychovatel.

Dne 4. listopadu 1600 byl zapsán v Ženěvě Jan Kechel z Hollenštejna, rodem rovněž z Prahy, a jeho vychovatel Jan Opsimathes, Moravan. Jako Engel nezačínal ani Kechel studie v Ženěvě, nýbrž měl za sebou mnoho dojmů a zkušeností — kdo se dostal pod Opsimathův dozor, nemusel se bát, že se nikam nepodívá! Jakého původu byl student, odkud pocházel jeho vychovatel, užívající řecké složeniny jako rodového jména?

Klíč k těmto otázkám podává neveliká knížka, chovaná v Britském museu mezi rukopisy Egertovými (č. 1220). Opsimathes si ji opatřil r. 1597 a nosil ji sebou doma i na cestách. Kdykoli se dostal k význačné osobnosti nebo se setkal s krajanem, požádal o podpis. U některých jmen jsou uvedena data a místa, jiná zase mají jako doprovod zbožné průjovídky a hesla. Projdou-li se zápisy pozorně, vyjde najevo mnoho věcí, o kterých bychom jinak nevěděli.

Je nasnadě, že Opsimathes není původní jméno: mohl si je zvolit, kdo se začal učit pozdě. Podle dvou zápisů usuzují, že se Jan zprvu jmenoval, prostě Morkovský a to buď podle vlastního rodiště nebo podle rodiště předků, městečka Morkovic. Německý bohoslovec Urban Pierius udělal zápis v Amberku v březnu 1598: k libosti "Johannis Marcovii." Český zápis k 18. prosinci 1605 je ještě určitější. To vepsal do knížky verš z Přísloví Jiřík Morkovský, "na ten čas purkmistr slavkovský, svému nejmilejšímu uci panu Janovi Opsimathesovi." Majitel knížky byl jistě už v letech, když jeho synovec byl představeným města.

Podle jednoho svědectví, o němž bude řeč jinde, poznal Opsimathes Jiřího Strejce, a to ještě před jeho smrtí. Dva zápisy v pamětní knížce, které se také říkalo album, ukazují, že Opsimathes sloužil před březnem 1598 jako vychovatel dvou pánů z Náchoda, Hyřka a Fridricha. Služba Kechelovi byla druhé vy-

chovatelské místo.

Jak se k němu dostal napovídá zápis, vyplňující stranu v albu. Zní:

"Prostřední štěstí nejlepši. — Na budící věčnú paměť dal jsem svůj erb panu Janovi Opsimathesovi, příteli svému milému, pro jeho ctné a šlechtné chování a sirotka mého Jan Khechele vosm let pořád v cizích zemích opatrování namalovati s tou upřímnou na Pánu Bohu žádostí, aby mu z milosti své božské ráčil dáti dlouhý věk a summou všeko nejlepší duše i těla." Pod zápis daný 1. května 1606 se podepsal Jiří Funkh z Olivětu na Kostřici, Jeho Milosti Císařské radda.

Vykládám zápis takto: Jan Kechel osiřel někdy před rokem 1598. Jiří Funk, snad strýc z matčiny strany, se ho ujal a opatřil mu za vychovatele Jana Opsimatha. Seřadíme-li zápisy v albu, poznáme, že jejich cesta na studii začala na jaře 1598, a to v Amberku, hlavním městě Horní Falce. Skončila v Leydenu v prosinci téhož roku. Nešlo jim zřejmě o to, aby se dostali co nejdříve na místo určení. Odbočky a zastávky měly místo v povšechném rozvrhu, který není docela jasný. Zachycujeme jenom jména stanic na cestě z Amberka: Karlovy Vary, Srbiště, Dessava, Wittemberk, Brunšvik a Steinfurt — to poslední bylo známé jako sídlo vzorné školy, požívající přízně a ochrany hrabat z Bentheimu.

V Leydenu se dali zapsat na universitu 23. prosince 1598, Kechel na studii politické, Opsimathes na bohosloví. Zůstali tam do jara 1600. Potom se vydali na cestu za novými zkušenostmi, jako to dělávali jiní zámožní studenti a jejich průvodcové. Cílem byla Anglie a směr určovala města Haag, Veere, Middelburg a Vlissingen v provincii zeelandské. Z Vlissingen je odvezla loď na anglickou půdu. Dne 1. června byli v Londýně a tamodtud udělali jenom jednu vyjížďku, do Cambridge. V Anglii neztrávili víc než dvě neděle, protože už 13. června byli v Doveru. Tam se sotva omeškali víc než bylo potřeba k zajištění převozu na druhou stranu.

V zápisech do alba je mezera několika týdnů. Teprve dnem 22. července začínají podpisy svědčící o pobytu v Paříži. Jdou pak v nevelikých časových odstupech do konce srpna. Zajímají nás především krajané, se

kterými se setkali nejspíše v hospodách nebo v domech poskytujících přístřeší na delší dobu. Nejzvučnější jméno mezi nimi měl Zdeněk Brtnický z Valdštejna, u jehož podpisu je datum 21. srpna. Nic nepřekvapuje, že se Kechel a Opsimathes poznali s Petrem Brederodem. Navázalo se tak spojení, které trvalo hodně dlouho — z prosince 1607 máme doklad, že Brederode poslal dva listy Karlovi st. ze Žerotína po společném příteli Janu Opsimathovi. K 22. červenci jsou zapsáni Jan Pivec z Hradčan a Klimštejna, člen nepřilíš zámožné šlechtické rodiny, a Lukáš Politor z Meziříčí Valašského, jeho průvodce.

V albu je i několik francouzských jmen, ale ani jedno z nich neukazuje ke královskému dvoru nebo aspoň do vyšší šlechtické společnosti. V polatinštělém znění se čtou takto: Jakub Covetus, Diviš Duvalius ("tiskař a knihkupec, přebývající v Beauvais pod znamením Pegase"), Jindřich Monanthouls (Monantheuil) lékař a královský profesor matematiky, Petr Molinaeus, Josef Pelerinus (z Poitiers), Pavel Coddacus. Bartold Kichler, doktor práv, byl nejspíše cizího původu.

Srpen se chýlil ke konci, když se Kechel a Opsimathes rozloučili s francouzskou metropolí a nastoupili cestu, která trvala dohré dva měsíce. Jména, která jsme si vypsali z Opsimathova alba, ukazují, že vyhledali města proslulá historickými památkami nebo dobrými školami. O takových věcech se hodně mluvilo mezi vzdělanými lidmi doma i za hranicemi. Co se nedověděli dříve, mohl umřici poutník světa tak dobře znát jako Petr Brederode.

První zastávku udělali v Orléansu. Tamodtud jeli přes Bourges do Lyonu. Cestou podél Rhonu se dostali hodný kus na jih a odbočili do Nimes. Tamní škola byla řízena v reformovaném duchu a hvězdou v oboru politických nauk byl Julius Pacius, se kterým se tam setkal na jaře 1601 Zdeněk Brtnický. V Opsimathově albu je Paciův podpis a nedaleko od něho jsou jména dvou českých studentů Jiřího a Daniele Šotnovských ze Závotic. V albu není uvedeno místo, které by bylo od Nimes na západ, což nevylučuje aspoň vyjížďku tím směrem, do Montpellieru nebo někam jinam. Jinak se dovídáme, že se zdrželi v Orange a že potom jeli přes bory

a doly do Ženěvy.

Jejich pobyt v městě někdy Kalvínově a pořad ještě Bezově lze určit datem zápisu do rektorovy knihy dne 4. listopadu 1600. Posledním dokladem je zápis, který učinil 6. března 1602 Daniel Molanus, původem Bask, kazatel slova Božího a od roku 1599 ženěvský student. Spočteme-li, dostaneme šestnáct měsíců, dosti dlouhou dobu na studie i na zapřádání styků.

Jan Opsimathes byl v Ženěvě neméně čilý než v Leydenu nebo na cestách. Ozdobou jeho alba byl zápis Bezův k 7. lednu 1601. Jak Kechel, tak jeho vychovatel měli zájem o mladé lidi z Čech nebo z Moravy, kteří se za jejich pobytu dostali až tak daleko. Z přátelského kruhu Karla st. ze Žerotína to byl Jan Skrbenský z Hříště, u jehož jména v albu je datum 31. října 1601.

Jan, syn Václava Skrbenského, byl na cestě za vzděláním, na jeho úhradu přispěl jeho strýc Jan, seděním na Fulneku. Za průvodce měl Daniela Staudia ze Zhořelce v Lužici. Oba se zapsali na universitu v Heidelbergu dne 26. listopadu 1600. V září 1601 byli zapřáni v Basileji, avšak dlouho tam nepobyli, jak je vidět z data zápisu v Opsimathově knížce. Na Jana čekalo doma dědictví po strýci Janovi, zesnulém roku 1598.

Některý den roku 1598—datum není uvedeno—se Opsimathes seznámil s jiným šlechticem, výše postaveným než Skrbenský, Divišem Slavatou. Jeho plné jméno bylo Diviš Lacembok Slavata z Chlumu a na Košumbece, jak vysvítá ze zápisu v matrice basilejské v květnu 1601.

Cestu Divišovu připravil Karel st. ze Žerotína několika dopisy a vzkazy. Byl to příbuzný—nezapomeňme, že Karlova nevlastní matka byla Mandalena Slavatova. Na Divišově dobrém pořízení záleželo Karlovi i proto, že se student hlásil k Jednotě bratrské a byl řádně vychováván od dětství. Hlásil tedy někdy koncem léta 1600 Divišův příjezd do Štrasburku a přál si, aby vychovatel svedl dohromady oba příbuzné, Divíše i Karla ml. ze Žerotína. Druhým místem pobytu byla Basilej, kam dospěl Diviš na jaře 1601, jak už pověděno. Jeho vychovatel byl Jan Weidner ze Šprotavy, který dokončil v Basileji lékařské studium; v průvodu byli také dva členové menší šlechty Jan Konarovský z Libenic a Al-

brecht Džbánovský. Než odjeli, dal jim basilejský profesor Jakub Couet doporučující list pro Theodora Bezu.

Divišovo jméno nepřichází ani v knize rektorově ani mezi znaky a hesly. Nepobyl asi v Ženěvě déle než potřeboval na prohlídku města. Připomíná tím Zdeňka Brtnického z Valdštejna.

Dvě jména jsme už uvedli v jiné souvislosti a nyní dodáváme ještě několik slov. Albert Bukůvka z Bukůvky nebyl v Ženěvě nováčkem. Jeho druhý pobyt lze určit zápisem do rektorovy knihy v červenci 1600 a 5. květnem 1601, kdy vložil své jméno do Opsimathova alba s tím, že se už chystá k odjezdu. Albert Rohovlád, jehož štít v knize jmen a znaků je datován k 14. červenci 1600, byl Albertovým bratrancem. Svědčí o tom list Karla st. ze Žerotína Janu Jakubovi Grynaeovi, daný na Moravském Krumlově 13. března 1600. Podle něho otcové obou mláďenců byli bratři, Jan a Zikmund, první seděním na Třemešku a Ivanovicích, druhý na Červené Lhotě. Grynaeus vyhověl Žerotínově žádosti a postaral se jim o vychovatele. Amand Polenus pomáhal ve výběru. Volba byla šťastná. Jan Jakub Burkhard, který se Bukůvků ujal, pocházel ze zámožné basilejské rodiny a přijal místo "nikoli z chudoby", nýbrž, aby poznal kus světa. Se svými svěřenci se podle všeho rychle spřátelil a dostal se s nimi i na Moravu, když jejich cesty skončily. Zápis Alberta Rohovláda v Opsimathově albu, doprovazený hesly v latině, frančtině a němčině, má rovněž datum 5. května 1601.

Z jiné než české šlechty sluší uvést tyto zápisy do alba: Abraham purkrabí z Donína (4. listopadu 1600), Rafael a Ondřej Leszcynski z Lešna (březen 1601), Jan Radzi-min, palatin podlašský. Opsimathes si vyžádal dopis i od dvorního kazatele Leszczyńských Samuele Turnovského. Byl to zřejmě příbuzný Simeona Theofila Turnovského, seniora polské Jednoty.

Pohyblivý a podnikavý Opsimathes si opatřoval i podpisy ženěvských předáků. Tak se dostal do jeho alba nejenom Beza, nýbrž i Jan Jacquemot, Jakub Lectius. Jan Diodati, lékař Jan Connanus. Několik podpisů pochází od studentů zapsaných na universitě; původci jiných jsou pocestní pro které byla Ženěva jenom zastávkou. Uvádím je zase v

polatinštěně podobě nebo tak, jako se jmenovali sami: Samuel Durant (23.VIII. 1601), Petr Bonyotus z Delfinátu (srpen 1602), Tomáš Leitonus, Angličan (1602), Otto Jindřich Flodropff a snad jeho bratr Bernard (1602), Kryštof Tossanus z Falce (1602), Daniel Staudius ze Zhořelce v Horní Lužici (31. října 1601), Kamil Cardoinus (1602), Petr Petrejus z Emden ve východním Frýzsku. Jiří Cragus z Edinburku (1. březen 1602).

Někdy kolem polovice března 1602 odjel Opsimathes a s ním nepochybně i Kecnel ze Ženěvy. V horách byla ještě zima a sníh a přece se jim nevyhnuli. Jak jinak by se dostali do střediska rhaetské oblasti, Churu, kde byli 29. března? Jak postupovali dále, napovídají dva zápisy. Jeden udělal téhož dne Jan Antonín Plenta z Chiavenny, ne však v Churu, nýbrž v městečku Thusis. Ke 2. dubna je zapsán Pavel Pestalozzi, a to v Chiavenně. Stočili se tehdy z Churu na jih a mířili do Padovy, sídla university, kterou navštívilo mnoho mladých lidí z Čech i Moravy. Byli tam zapsáni 4. července 1602.

32. Po návratu domů.

O životě mladých lidí, které jsme potkali na studiích nebo na cestách, se dovídáme obvykle méně, než bychom si přáli. Co o tom bylo tenkrát napsáno, většinou přišlo ke zkáze, když se na jejich zámku nebo městské residence snesla pohroma po Bílé Hoře.

Diviš Slavata nezůstal za hranicemi přes příliš dlouho. Někdy v únoru 1605 zval Karla st. ze Žerotína na svatbu, která se měla konat na Košumbarce v neděli provodní, čili 17. dubna. Nevěstou byla panna Veronika, dcera Kašpara Melichara ze Žerotína seděním na Nových dvořích. Karel neodmítl pozvání, avšak nesliboval najisto, protože jeho třetí manželka Kateřina Anna z Valdštejna byla "na svém zdraví velmi nedostatečná". Mrzelo ho, že nemohl poslat na svatbu zvěřinu, o kterou ženich žádal, protože jí bylo na gruntech "velmi na skrovně". Vypravil však z Dřevohostic posla s dvaceti jeřábky, aby bylo na svatební hostině všeho dost.

Ze zápisu v moravských zemských deskách k 7. červenci vysvítá, že se Albert Bukůvka oženil někdy před tím a že si vzal Kateřinu Buchlovickou z Domamyslic a na Chudobíně v obvodu litovelském. Bylo to zboží přiměřené rytířskému stavu, avšak menší než co

měl jeho otec Jan. Není jisté, kdy Albert umřel. V soupise klenotů v pozůstalosti po Anně Cedlarce z Hofu seděním na Zlíně a Otrokovcích, sestaveném v září 1622, je poznamenán stříbrný prsten k pečetění listů, který měla po nebožtíku Albertovi.

O Albertovi Rohovladovi víme ještě méně. Zachytili jsme stopu, která ukazuje k sňatku s Johankou Pivcovou, příbuznou Jana Pivce z Hradčan, se kterým se Jan Opsimathes setkal v Paříži. Albert Rohovlad přebýval s manželkou na Cervené Lhotě a umřel roku 1617.

Kdybychom brali doslova zápis Jiřího Funka z Olivétu, mohli bychom se domnívat, že Jan Opsimathes vykonával dohled nad studii a cestami Jana Kechela po osm let, to jest od 1598 do 1606. Toho roku měl Jan dvacet čtyři roky a ujal se správy rodového majetku. Oženil se s Annou, dcerou, tuš.m, Jana Kocína z Kocínětu, přítele Velešavínova a městského písaře malostranského. — Manželům se nevedlo špatně. Jan měl na malé straně dva domy spojené v jedno a dům v Ovenci. Patřila mu také zahrada nedaleko kláštera sv. Tomáše a vinice v Podbabě. Bohatí měšťané, kteří směli k rodovému jménu připojit přídomek, se rádi zakupovali na venkově. Jan Kechel počítal mezi svou družbu statek Pokratice. Paní Anna zdědila dům v ulici od mostu k malostranskému rynku a dvě viničky v Šárce. Manželství bylo požehnané několika dětmi a bylo podle všeho spořádané.

A potom přišlo povstání a vojna. Jan Kechel se neschovával, nýbrž sedal roku 1620 ve sboru radních. Když byla vážena jeho vina, byl odsouzen ke ztrátě všeho jmění, které bylo odhadováno na bezmála 25,000 kop grošů českých. Při revizi prvotního rozsudku mu ponechali pětinu, avšak měl ji dostat na penězích. Nevíme, jak rodina žila; zdrojem důchodu byl nejspíše majetek, který uchránila před nenasytými žraloky paní Anna. — Kechelovi nezakolísali ve víře a nevykouplí si bezpečnost za přestup na katolictví aspoň na oko. Po mandátech roku 1627 se vystěhovali do Sas. Janovi se blížila padesátka, když o čtyři léta později saská vojska vpadla do Čech. Přidružil se k těm, kdo se vrátili do Prahy a zakusil hořkosti loučení na jaře 1632, když Albrecht z Valdštejna začal nastupovat a tlačit Sasy zpět. Podle některých náznaků

byl naživu ještě 1638, nikoli však roku 1643.

Historie Kechelovy rodiny neskončila v Sasku. Jeden z jejích členů Samuel Karel se dostal do Nizozemí. V říjnu 1632, za několik měsíců po druhém odchodu z Prahy, se dal zapsat na universitu, tutěž, kterou Jan Kechel navštívil za jasnější pohody. Bylo mu jedenadvacet let.

Není to poslední slovo, které lze povědět o jeho osudech. V korespondenci nizozemského učenice Constantina Huygense, De Briefwisseling van Contantijn Huygens, jsem našel dopis daný v Leydenu 4. června 1646. Jeho původce F. van Schooten se zmínil o Samueli Karlovi. Vydavatel korespondence

zjistil, že Kechel mladší žil v Leydenu i po ukončení studií a obíral se vědeckou prací. Roku 1646 se uvažovalo o jeho jmenování na vyšší školu, kterou zřídili nizozemští stavové v Bredě.

Dosta-li se tam čili nic, nelze povědět jenom s pomocí van Schootenova listu. Jestli se povolání uskutečnilo, měl si Samuel Karel i v Bredě s kým pohovořit o tom, jak to v Čechách chodívalo před Bílou Horou. Profesorem dějepisu na téže škole byl Jan Filemon, rodem z Lovosic, který se zapsal Janu Opsimathovi do alba v červnu 1607, když byl na studiích v Sigen v Nassavsku.

(Pokračování)

T. G. MASARYK O KOMUNISMU A DEMOKRACII

Otiskujeme zajímavou stat' o komunismu a demokracii, kterou T. G. Masaryk napsal ve Světové revoluci, počínaje na str. 203. Dnes, kdy čsl. komunistický režim opět dovoluje zmínku jména TGM a dokonce i připouští, že Masaryk má co říci i dnešní komunistické generaci, doufáme, že námi otištěná kapitola bude pozorně čtena a zhodnocena našimi komunistickými experimentátory. 7 března t. r. Masaryk by se dožil 113 let. (Pozn. redakce.)

Co do principu nepokládám komunism za ideál sociální a socialistický, jestli se komunismem rozumí rovnost hospodářská a sociální naprostá. Normální stav společnosti politický a sociální nedá se uskutečnit bez silného individualismu, to jest bez svobodné iniciativy jednotlivců, a to prakticky znamená takový režim, který umožňuje rozvoj rozmanitých individualit, fysicky i duchovně od přírody nesterpně nadaných. Nesterpná je situace každého individua ve společnosti, nesterpná je jeho okolí společenské; jednatel nejlépe dovede užít svých vlastních sil a sil svého okolí po-

dle vlastního uznání; rozhoduje-li o člověku člověk jiný a vede-li, je nebezpečí, že se všech sil vedeného náležitě a plně neužije. To vidět všude a vidět to politicky ve všech formách vlády, v nichž se vvinul silnější centralism; a komunism je právě centralistický... je to režim abstraktní, dedukovaný z these a násilně prováděný... je (to) a bsolutistická diktatura jednoho a jeho pomocníků... je neomylnický a inkvisitorský a právě proto nemá s vědou a s filosofií vědeckou nic společného; věda, tak jak demokracie, je bez svobody nemožná.

Pokládám demokracii důsledně a správně prováděnou, demokracii nejen politickou, nýbrž i hospodářskou a sociální, za stav společnosti naší době a dosti dlouhé budoucnosti přiměřený a žádoucí. Hospodářský a sociální režim kapitalistický je nedokonalý svou jednostranností; kapitalism sice umožňuje mnohým—ne všem!—Individuální iniciativu, podnikavost a tvořivost, ale rozdělení vytvořených hodnot, jejich osvojení neřídí se produkční zdatností, nýbrž pravidly pro osvojování cizí práce a jejich výtěžků. Prakticky demokracie znamená nerovnost snesitelnou, nerovnost co nejmenší a stále se zmenšující. Ovšem—to se snadno řekne; ale provedení mohou být rozmanitá. Proto take soustav komunismu je a může být velmi mnoho . . .

J. Novotný:

Co čteš?

"Rozumíš-li medle, co čteš?" (Skut. 8,30)

Lidé čtou hodně. Podívejte se jen na nedělní vydání novin. Hlavně amerických novin. To už nejsou noviny, nýbrž celé folianty, knihovny. A přec lidé nečtou dost. Nečtou dost seriosní literaturu. Nemají zájem o seriosní literaturu, která bolí. Lidé mluví víc než čtou. Kdyby lidé více četli, hlavně Bibli, neměli by kdy na klepy. Práví se o Michelangelovi, že četl mnoho Bibli. Procházel se svým městem a měl zraky obráceny k nebesům. Nikdo nikdy ho neslyšel, aby někoho pomlouval.

Lincoln vstával každého dne velmi záhy. Od páté hodiny ráno celou hodinu četl Bibli.

Některé staré knihy jsou velmi cenné. Ne všechny. V jedné knihovně dostali nové knihy, na které nebylo dost místa v příhrádkách. I poručil vrchní knihovník, aby odnesli všechny knihy, které byly více než padesát let staré na pudů. Tak udělali místo na nová vydání. Avšak brzy museli totéž učinit s knihami dvacet let starými, pak s knihami deset let starými. Jak rychle knihy stárnou. Většina nás dospělých dnes se ještě učila, že vodík jest prvek. Dnes přírodní vědátoci nás ujišťují, že vodík jest sloučenina. Bible nestárne. V epistole k Židům čteme, že "žítí" jest zajisté řeč Boží a mocná, a pronikavější nad všeliký meč na obě straně ostrý".

Trosečníci se zachránili na pustý ostrov. Jeden z nich vnikl do opuštěné chaty. Za chvíli vyběhl ven s radostnou zvěstí: "Jsme zachráněni. Lidé zde bydlící čtou Bibli. Tu jsem tam našel v jejich nepřítomnosti".

Za bouře na moři kapitán poručil, aby položili Bibli na nejvyšší stožár, aby byla zachráněna. Kde jest naše Bible chována?

Křesťanští Indiáni drží Bible nad hlavou když překročí řeku Mississippi.

V jedné škole přišel učitel na konec svých vyprávění pro děti a byl upřímný, řekl to dětem. Jeden chlapec se hlásil o slovo:

"Zde v naší vesnici jsou lidé, kteří si čtou z jedné knihy v neděli. Tam jsou krásné povídky." Učitel šel k těm lidem, vypůjčil si onu knihu, která byla Bible svatá, a nejen, že z ní četl dětem, nýbrž našel v ní to, co marně celý život hledal — pokoj pro duši.

Můj otec vyrostl ve východních Čechách

ve vesnici, kde měli jednu Bibli. Jednoho dne se v jejich vesnici objevil člověk, který jim zvěstoval, že jeho spoluobyvatelé té vesnice slyšeli, že v této vesnici, kde můj otec žil, mají Bibli, kdežto u nich nikdo. I vypravili tohoto občana proto, že ze všech občanů má nejlepší paměť. Dali mu na cestu pytel s několika bochníky chleba, aby nezahynul hladu a poručili mu, aby se co nejvíce snažil uchovat v paměti to, co bude čísti — a to, aby přinesl jim doma. Tam uspořádali shromáždění v největší světnici v obci. A tam tento občan musil přednášet to, co do své paměti uložil.

Kdysi jsem byl v Indii. Tam jsem se sešel s domorodým obchodníkem, který prodával zboží bílým lidem. Nikdy nevěděl bližší okolností svých odběratelů. Dlouho přemýšlel, jak nejspolehlivěji si zjistit, zda-li jeho odběratelé jsou spolehliví a poctiví. Konečně přišel na docela originální metodu. Položil Bibli na nenápadné místo. A pak pozoroval, jak se bude tento člověk bílé pleti chovat k Slovu Božímu. Ve Walesu, ve Velké Británii mám přítele, který jest obchodníkem s prosaickým zbožím. Tento muž si oblíbil proroka Amose do té míry, že se naučil dobře původnímu jazyku, ve kterém byl prorok Amos napsán. Studoval soukromě všechnu příslušnou literaturu o proroku Amosovi, až konečně sám napsal odbornou knihu o proroku Amosovi kterážto kniha jest vyhledávána i odborníky.

Naši krajané v naší rodné zemi nám zajisté leží na srdci ve dne v noci. Co jim poradit v jejich neutěšeném okolí? Jak poznají, kdo má pravdu, zda jejich režim, jejich okolí, které tvrdí, že náboženství jest zbytečné pro nás dnes v našem věku? Nemáme nic lepšího, než jim poradit, aby se obírali hojně knihou knih, která je přivede na pravou cestu kdykoli. Jest při nejmenším nespravedlivé odstrkovat tuto knihu, když my jsme jedinou zemí na světě, která byla nazvána "zemí knihy a kalicha." U nás se říkalo, že Husitská bába zná lépe Bibli než kněz. U nás se po prvé na celém světě tiskla Bible v mateřském jazyku (roku 1488), naší vlast nazval ničitel českých knih, Koníáš, "vlastní písmáků", naši exulanti otcové nevzali s sebou nic, po všem byla veta—jen Bibli Kralickou a Labyrint světa. "Písmák" je čistě české slovo, nedá se přeložit

do kteréhokoli jazyka na světě. Oživme u nás znovu zájem o Bibli. Přiblížme ji lidem, přeložme ji lidem do "evropštiny". Ve všech národech, kde ji dovolili, aby byla národní vychovatelkou, vykonala divy.

Nebudeme se hádat, kdo má pravdu, zda komunismus se svým ateismem, zda Chruščov, nebo zda má západní svět s poukazem na Toho, kdo jest zakladatelem toho nejlepšího, co má tento západní svět — Ježíš Kristus. Čtíme více, čtíme hojně mezi řádky, čtíme náš překrásný překlad Kralický. A hlavně srovnávejme! Srovnajme, jak vypadali lidé odchovaní Bibli Kralickou s těmi, kteří nám nabízejí tvrdý ateismus a vše, co tento systém s sebou přináší.

Ano, kterak čteš, praví Slovo Boží. Čti to, co vám nabízejí vaši uchvatitelé moci — avšak pak zrovna tak pozorně čtete Bibli Kralickou a literaturu, která vás může informovat, jaké lidi takhle Bible Kralická vychovála. A pak začněte srovnávat. Budete musit brzy

vidět nejen rozdíl, nýbrž je-li ve vás jen ještě nepoškrvněný úsudek, jistě budete se moci rozhodnout pro stranu, kterou nám naši nejlepší otcové zanechali.

A tak se vás ptáme po biblicku v naší staré vlasti: "Rozumíte-li medle, co čtete?" Ano, hlavně — rozumíte-li medle, co vám chce kniha knih říci. Avšak čtete i to, co vaši uchvatitelé moci vám vnucují. S pomocí Boží jistě se budete moci dobře rozhodnout. A to jest naše přání i modlitba. Amen.

Hospodine, Pane náš, Otče našich vzácných otců v zemi Knihy a kalicha. My děti jejich obracíme se k Tobě dnes o sílu a pomoc, abychom odolali odpůrcům Tvého království a znovu a znovu se obraceli k Tobě samému o pomoc a vyhledávali poučení v Tvé knize, v Bibli. A modlíme se za naše krajany, aby v dnešní neutěšené době vytrvali věrní Tobě až do konce. Pro Ježíše Krista Pána našeho. Amen.

ROZHLEDY ...

Marie Stoeffová:

V rodině německých evangelíků

Slo mi na šestnáct let, když naše rodina přibyla do Ameriky. Maminka, tatínek, pět dětí — já z dětí nejstarší. Čtyři šly rovnou do školy. Jako většině přistěhovalců se nám vedlo bídě. Šla jsem do služby na farmu, abych mohla za těch pět dolarů týdně, které jsem tam dostávala, koupit sourozencům aspoň boty do školy.

Dostala jsem se do německé rodiny, která pocházela z Pruska. Byla to nezámožná, početná evangelická rodina, měli devět dětí a bylo nás třikrát denně jedenáct ke stolu. Dům byl velký, ložnice dostatek. V třetím patře spala jedna babička, v druhém pánův starší bratranec. Tři nejstarší děti byly na školách, jen v létě přijížděly domů a přiváděly si s sebou ještě přátele. Děti doma zbylé pomáhaly, i knihy vedly. Pán vstával nejčasněji a rovnou šel za prací. Paní vařila a šila a nikdy nezhála. Pomáhala jsem jim ve všem od časné-

ho jitra až do večera. Nebyla jsem však prací přetížena a co hlavního, byla jsem jako člen rodiny. Všichni byli laskaví, skromní, ukáznění. V neděli se světil Boží den. Všichni jsme šli do kostela a nic se nepracovalo. To platilo jako zákon.

Po obědě pán zapřáhl do bryčky a jel do nemocnice navštívit choré občany. Nezáleželo na tom, znal-li je osobně. Pak zajel pro paní a jeli navštívit chudé a vdovy a popřípadě je provezli. To se dalo každou neděli.

Přišel-li nějaký pocestný do městečka, hned zaklepal u nás a byl pohoštěn.

Měli jsme pěknou zahradu plnou zeleniny. Pánův bratranec Jus si choval krávu. Denně je vodil s velkým psem na pastvu a pak dojel. Když se někdy opozdil, věděli jsme, kde je. Pes čekal vždy před hosticem. Ale pán pití hrozně nenáviděl. Jusa se ujal, když ten byl všechno propil. Jednou Jus přišel až po večeru a rozkřikl se na mne, kdeže má večeri. Právě jsem myla nádobí, okno bylo otevřené a pán dělal na zahradě. Uslyšel to, v okamžiku byl v kuchyni a udeřil Jusa, až se Jus svávil. "Zde máš na poučení!", dodal.

Ta babička byla matka hlavního páneva pomocníka, ale nesnesla se se snachou a tak

našla domov u nás. Byla velmi milá, spravovala všechno prádlo, a tak byl dům plný života, lásky a ohledu k druhým. Když jsem se později vdala, pojmenovala jsem svou dceru po jedné dceři jejích. Asi po 35 letech jsem je navštívila. Objímali mne, až jsem dojetím plakala. Paní umřela dříve, on až v 90. letech. Byl to jasný člověk, rád žertoval, ale nemiloval tance ani radovánky a nikdy nepil alkoholické nápoje. Dva jeho synové se stali kazateli.

Zájezd do Evropy

Členy a přátele jednoty znovu upozorňujeme na možnost zájezdu do Evropy—včetně Československa. Myšlenku k podobnému zájezdu vyjádřil br. far. B. Marck. Letecké společnosti nabízejí 40% slevu při skupinovém zájezdu. Okružní letenka z Chicaga do Londýna neb kteréhokoli hlavního města v Západní Evropě jest pouze \$380. — Při normální sazbě tato zpáteční letenka stojí \$560.70.

Zájemce o podobnou cestu upozorňujeme, že skupinový let je nikterak neváže v Evropě ku společnému cestování. Každý jednotlivec je volný plánovat cestu podle své chuti. Bude-li dosti zájemců, pak bude možné i to, že jednotlivci budou moci cestovat do Evropy v jedné skupině a navrátí se do USA s jinou skupinou. Toto by jim umožnilo zůstat v Evropě podle své vůle tak dlouho, jak jim čas neb peníze dovolí.

Protože plánování skupinového letu vyžaduje dobré přípravy, žádáme opět všechny zájemce, aby ihned sdělili redakci svůj úmysl a zodpověděli následující otázky:

1. Kdy se chcete vydati na cestu? (Doporučuje se datum kolem 10. června.

2. Jak dlouho chcete zůstat v Evropě? (Doporučuje se přibližně doba 2 měsíců.)

3. Hodláte navštívit Československo? (V případě, že by bylo dosti zájemců o cestu do Československa, společný let přímo do Prahy bude zařízen.)

4. Chtěli byste po návštěvě Československa cestovat v jiných západoevropských zemích?

Na základě obdržení odpovědí, výbor jednoty připraví přesný plán, který pak bude zaslán každému zájemci. Přihlášku i odpovědi na výše uvedené otázky zašlete na adresu: Národní jednota, (Cesta do Evropy), 6118 West Cermak Road, Cicero 50, Illinois, neb

redakci tohoto časopisu: Husův Lid, 2650 Leyden Street, Denver 7, Colorado.

Z našeho Siona a odjinud

Církevní statistiky naznačují měnící se strukturu církevního života. V U.S.A. procento obyvatelstva zapojeného do církevního života se po prvé za posledních sto let snížilo. Statistický pokles jest nepatrný — asi jen pětinu jednoho procenta — nicméně však naznačuje zmalení církevního růstu. — Celkový počet příslušníků církví a synagog v r. 1961 dosáhl číslce 116,109,929, což představuje 63.4% všeho obyvatelstva. V r. 1960 procentuální církevní příslušnost byla 63.6%.

Rímsko-katolická církev uvádí 42,876,665 členů. Čtvrti největší protestantské skupiny pak vykazují následující členství: Baptisti 21,369,273; Methodisti: 12,632,442; Lutherští 8,340,185; a Presbyterni: 4,327,261.

Švaer presidenta Kennedyho, R. Sargent Shriver, které je ředitelem t. zv. Peace Corps, nedávno prohlásil, že jako laik jest zneklidněn tím, že za celý rok návštěvy kostela (Mr. Shriver jest římsko-katolik) neslyšel ani jedinou kázání, které by prakticky řešilo problém ras. — Christian Century v poznámce na p. Shriverovo prohlášení upozornila na případ episkopálního rektora, George F. Kempssella, který se odvážil v kázání řešit tuto otázku. Rev. Kempsell, který byl farářem sboru Sv. Jakuba ve Scarsdale, N. Y., pokřtil Michaela Hernstadta, syna židovského otce a římsko-katolické matky. Mr. Hernstadt se pak stal členem církve sv. Jakuba. Kdž se v r. 1960 Rev. Kempsell dověděl, že jeho církevník Hernstadt se nemohl stát členem golfového klubu z rasových důvodů, tak z toho vyvodil důsledky. V jednom kázání prohlásil, že kdokoli v církvi sv. Jakuba se ztotožňuje se zásadami scardaleského golfového klubu nebude vítán při vysluhování svaté Večeře Páně. Tři členové sboru byli na golfovém výboru, který odmítl žádost Mr. Hernstadta. Ti pak vvinuli nátlak na staršovstvo sboru do takové míry, že Rev. Kempsell musel se vzdát svého místa. Staršovstvo pak v dopise sboru přialo farářovu resignaci. Chválilo ho však pro jeho duchovní statečnost a přálo mu Boží požehnání v další práci na jiném úseku vinice Páně, i kdž vědělo, že jejich farář nemá kam jít a že starost o šest dětí leží

těžce ne jeho srdci. Staršovstvo též vyslovilo díky jeho manželce za její věrnou službu, aniž by si uvědomilo, že, jako matce šesti dětí, ji uvedlo do tragické situace. Toto jest pravdivá a smutná historie toho, co se může stát, když farář má odvahu říci, o čem věří, že musí být řečeno. Mr. Shriver, jest tato událost příjemnou odpovědí na vaši otázku?

Rímsko-katolická církev má více nemovitého majetku ve Washington, D. C., než kdokoli, kromě vlády Spojených států! Tatáž církev jest též jednou z nejbohatších korporací v USA. Její mnohé řády jsou angažovány ve výrobě lihovin, konzervového zboží, rybářského nářadí, a mn. j. a při tom usilují o to, aby z výtěžku vyrobeného zboží nemusely platit daně, protože prý tato výroba jest podstatnou činností církve! Kromě toho v této době církevní hierarchie jest opět plně zapřažena v boji proti vládní předloze zákona o finanční pomoci veřejným školám, protože v této pomoci nejsou zahrnuty soukromé školy (t. j. církevní školy v převážné míře, z nichž největší počet jest římsko-katolický). — POAU.

Jednota československých protestantů v U.S.A. a Kanadě, odbočka Toronto, konala svoji výroční schůzi dne 10. února t. r. Nově zvolený výbor pro tento rok se skládá z následujících úředníků: Jaromír Petříček, předseda; Milan Lev, místo-předseda; Emilie Kubešová, jednatelka; Ruth Petříčková, pokladní; Václav Menšík, Karel Sury, kaz. Josef Novák, Vlastimil Špringl, členové výboru; Josef Hvnek a Slavomír Jelínek, revisoři účtů. Novému výboru přejeme zdar a požehnání ve vši jeho činnosti v tomto roce.

Redakce obdržela několik dopisů od zájemců o cestu do Evropy. K uskutečnění této cesty jest potřebí 25 jednotlivců, kteří cestu společně nastoupí. Zájemce o cestu znovu upozorňujeme na zvláštní oznámení na jiném místě tohoto listu. Neodkládejte s přihlížkou. Pište na uvedené adresy ihned, aby přípravné práce mohly být včas vykonány.

V Československu, iak se zdá, začali revidovat svůj někdejší humnolácký a hrubý postoj v boji proti "masarykismu", neboť poznali, že taková propaganda víc lidí urazí a odradí, než získá. Vyplývá to z referátu V. Blažka o nové knize Lubomíra Nového "Filosofie T. G. Masaryka", který byl otištěn v

časopise "Host do domu" v lednu 1963. Referát přiznává, že v "ideologických kampaňích proti masarykismu nebyla nouze o hrubé přehmaty. To je však—tvrdí referent—za námi, boj je vítězně skončen. Stojí za to vracet se nyní k Masarykovi?" Na tuto řečnickou otázku si autor referátu sám odpovídá slovy: "K omylům a vulgarizaci se vracet pochopitelně nebudeme. K Masarykovi se vrátit musíme." Odůvodňuje to tím, že se Masaryk nedá "vystrčit z dějin", a pokračuje:

"Stojí to tedy za to vracet se k Masarykovi, ale jen tak, jak to dokázal Lubomír Nový . . . Nový nepředslá své práci nějakou povrchní kapitolou o ekonomických a politických poměrech doby ((nebo dob) v níž Masaryk žil; přiznejme, že tento neblahý zvyk, toto zvlgarizované pojetí bylo mnohdy považováno pro marxistu takřka za povinné — Nový se nesnaží nikde vytvořit dojem, že Masarykova soustava je nahromadění rozporuplných nesmyslů, nedělá z nepřítele (i když minulého) strašáka na vrabce: ruku na srdce — i tím jsme hřešili a občas hřešíme . . ."

Blažek dále zjišťuje, že v Nového knize Masarykovy názory nejsou vydávány za "blábolení hlupáka." Avšak po tomto výřtu všech omylů, kterých se kniha nedopustila, dodává recenzent jen několik povšechných vět o tom, co v ní tedy vlastně o Masarykovi je. I z těch lze však soudit, že tento nový, poněkud rafinovanější pokus komunistické propagandy, znevážit Masaryka v očích dnešní generace v Československu, bude stejně neúspěšný a marný jako předchozí "hrubší" metody. — FEC.

Čs. tisk byl v poslední době častěji nucen mluvit otevřeně o hluboké krizi, v níž se ocitly jak čs. divadlo tak film. Její příčiny byly snad nejvýstižněji popsány v rozpravě s Janem Werichem uveřejněném v Divadelních novinách z 29. prosince.

"Dramatik by čekal, že teď je doba, kdy se těší důvěře, protože nemusí psát pro soukromé podnikatele, ani pro určité kliky, které ovádaly divadla — Ovšem tuto důvěru — poznamenává Werich — dramatik nemá. Může ho napadnout anebo rozhodavat o jeho díle anonymně kdokoli a kdekoli . . . to znamená člověk, o kterém nevíme, má-li patřičné vzdělání nebo vědomosti o divadle." A o něco dál Werich trpce podotýká: "Za těch sedmnáct roků po druhé světové válce jsem se mnohokrát sešel s lidmi, kteří neměli o

divadle ani páru, ale měli veškerou moc o divadle rozhodovat. To platí i o filmech. Nijde mi do hlavy, že je možné při schvalovacím systému našich filmů, kdy od prvních dvou stránek až po t. z. v. Drehbuch je všechno schváleno a podešáno, aby se natočil film a pak se zavřel do sejfu. Já bych chtěl vědět, jak je to možné a proč to schvalovali a kdo to schvaloval."

Werich pak polemizuje se známým argumentem partajních poskoků, kteří odůvodňují zásahy cenzury proti filmům a divadlu tím, že by jim obecenstvo "nerozumělo" nebo že by je "nesprávně chápalo," a říká nap'no: "Obecenstvo nebo ten lid, který chodí do divadla, je chytřejší a vzdělanější, než někteří z těch, kteří o divadle rozhodují." —FEC.

Životní podmínky v Československu se v minulém roce jak podle zpráv ze soukromých pramenů tak podle vlastních doznání režimu nesporně značně zhoršily. Po celý rok trvala zásobovací a výrobní krize a fronty před obchody se staly běžným a chronickým zjevem.

Letošní mimořádné tuhé mrazy tuto kritickou situaci ještě přiosřily, zejména tím, že způsobily nové velké potíže v uhelných dolech, energetice a dopravě. Pod titulkem "Vědomí odpovědnosti" psalo Rudé právo 13. ledna o nespokojenosti, která za tohoto stavu věcí panuje mezi obyvatelstvem: "Pochopitelně, vypínání proudů, nucené přestávky v práci, méně světla ve městech, přeplněné tramvaje, přenesení směn na pozdější hodiny — to všechno jsou nepříjemné věci, někdy dokonce velmi nepříjemné." Autor článku je si vědom toho, že tyto další obtíže nijak nepřispějí k zlešení "budovatelské" morálky a dodává: "Žili bychom asi v iluzích, kdybychom se domnívali, že se nenajdou jednotlivci, kteří našich obtíží nebudou využívat proti nám. A jde nejen o vyložené škůdce, kteří se pochopitelně mohou objevit. Jde také o ty, kteří mohou a zřejmě budou svádět na obtíže i ty chyby a nedostatky, zaviněné jejich neschopností, pohodlností, lajdáctvím a neodpovědností. Tito lidé nejenže nepomohou obtíže zmírnit a odstranit, ale jsou schopni dokonce zmařit i výsledky obětavého úsilí ostatních. Můžeme čekat, že neuniknou pozornému pohledu našich pracujících. Lidé budou na ně určitě upozorňovat."

Rudé právo pak volá stranické organizace k bdělosti vůči "fňukalům" a v závěru tvrdí:

"naše obtíže v energetice a v jiných odvětvích národního hospodářství jsou přechodné, dočasné. Nemá smyslu nad nimi lomit rukama, to nepomůže. Ostatně fňukání a panikaření slyšíme jedině od lidí, kteří si zvykli od naší společnosti brát, ale nikdy se nezatěžovali tím, co dají. Uvědomělý člověk se snaží všemi silami obtíže překonat. Tím, že hledá příčiny kolem sebe."

K tomu lze dodat jen tolik, že podobnou "uvědomělost" projevila podle všech zpráv velká většina Čechoslováků před XII. sjezdem KSČ, kdy celý národ, včetně mnoha členů stran, "hledal příčiny obtíží kolem sebe" a našel je v neschopnosti Novotného režimu. Ovšem do ud trvající mocenské poměry a "demokratický" průběh předsiedzdové diskuse a sjezdu zabránili zatím občanům ukázat prstem na pravé viníky dnešní krize a odstranit je z jejich pozic. —FEC.

Na podzim loňského roku se dožil šedesátiletý profesor praktické theologie na Komenského fakultě br. dr. J. B. Jeschke. Tento bývalý farář poděbradský jest méně znám naší americké veřejnosti. V životě česko-bratrské církve evangelické však zauímal po mnoho let důležitě místo mezi mladšími theology poválečné (po první světové válce) penerace. To že se Jeschke dostal na fakultu až po druhé světové válce mu sňše prospělo než uškodilo. V oboru praktické theologie tato skutečnost znamená více než v kterémkoli jiném odvětví. Praktická znalost života, opravdová znalost živé theologie a činný zájem o vše, co se kolem něho dělo, připravil dr. J. B. Jeschka znamenitě pro jeho nynější učitelské postavení.

Několik vtiň z Prahy

Stojí žebračka na Václavském náměstí a modlí se: "Páne Bože, prosím Tě, pošli mně 100 Kčs." Přijde k ní soudruh a říká: "Občanko, nevíte, že je žebvání zakázáno?" Žebračka jakoby neslyšela opakuje stále svou prosbu. Soudruh jí domlouvá, že se žebrot nesmí a snaží se ji přesvědčit, že žádny Pánbůh není. Když vidí, že jeho výklady nejsou nic platné, sáhne do kapsy, dá bábě 50 Kčs a noše ji domů.

Žebračka poděkuje a cestou si říká: "Děkuji Ti, Bože, že jsi mě vyslyšel, jenom, prosím Tě, příště mně těchto sto korun nepošleš po komunistovi. Vidíš, hned mě při tom ošidil o 50 Kčs."

V nejbližší době bude sloučeno ministerstvo výživy a ministerstvo kultury a umění. Dnes je již totiž umění se pořádně najíst.

Ptá se Evička maminky: "Pročpak se teď najednou jmenuje Československo 'ČSSR' a před tím 'ČSR' úplně stačilo?"

"Tož to je těžké vysvětlit, děvče," odpovídá matka. "Já jsem se za svobodna taký jmenovala jinak!"

"Co je to komunismus?" zní otázka inspektora na kontrolní návštěvě ve třídě 3A na osmiletce.

"Komunismus je jasná hvězda na temném nebi," opakuje Pepík, co se naučil v politické výchově. "Září všem na cestu do šťastnější budoucnosti."

"Velmi dobře vystiženo," chválí inspektor. "Jak by se to dalo ještě jinak vyjádřit?"

"Prosím, tatínek onehdá říkal, že od té doby, co máme komunismus si připadá jako na lodi na rozbouraném moři", hlásí se Otík. "Na takové lodi je také každému zle a nemůže odtamtud pryč!" —FEC.

Předplatné a dary na časopis a práci Jednoty

J. J. Stalmach, Smithville, Texas, dar	\$15.00
Mr. & Mrs. L. G. Pelecky, Omaha, Neb. předpl. \$6, a k uctění památky pí.	
Emilie Kuncel, dar \$6	12.00
Leslie Dostal, Hutchinson, Minn. předp.	2.00
Mrs. M. F. Muska, Long Island City, N. Y., předplatná a dar	5.00
Christian Sisters Union of the Unity of the Brethren, Cameron, Texas	5.00
Mrs. Joseph Hegar, Temple, Tex., dar	12.00
Mr. & Mrs. Anton Vacek, Cedar Rapids, Iowa, předplatné a dar	4.00
Andrew Valyo, Clearwater, Fla., předp. a dar	5.00
Chas. Abmroz, St. Charles, Ill., předp.	3.90
Anton Horský, Cedar Rapids, Iowa, předp.	5.00
Mrs. Hermie Jonas, Howells, Neb., předp.	5.00
Adolf Lešovský, Los Angeles, Cal., předp.	3.00
Vladislav Bušek, Jackson Heights, N. Y., předplatné a dar	5.00
Mrs. Maria Lunga, Johnson City, N.Y., předplatné	3.00
Rev. & Mrs. Jan a Anna Sirmý, Coraopolis, Pa., k uctění památky br. br. Václava Millera	15.00
Mrs. Kateřina Horníčková, Coraopolis, Pa., k uctění památky br. V. Millera	1.00

Jos. A. Simon, Cedar Rapids, Ia., předp.	2.00
Mr. & Mrs. John E. Pearah, Aurora, Illinois, předplatné	4.00
William Kyncl, Westchester, Ill., předp.	2.00
Christian Sisters, Czech Moravian Brethren Church, Temple, Texas	5.00
Mrs. Bessie Lojka, Oakland, Calif., předplatné a dar	6.00
Board of Mission Unity, of the Brethren, Rosenberg, Texas	100.00
Jan Hus Church, New York, dar	75.00
Jan Hus Church, N. Y., předplatné	2.00
Frank Mentel, New York, dar	5.00
Rev. & Mrs. F. Šefl, předp. a dar	12.00
Mrs. Sophie Zeman, Woodside, L. I., N. Y., předplatné a dar	4.00
Mrs. Kat. Honska, Astoria, L. I., N. Y., předplatné	2.00
Mrs. B. Nachazel, New York, předp. a dar	4.00
William Misicka, New York, předpl.	2.00
Mrs. Frances Planka, New York, předp.	2.00
Mrs. Marie Janacek, New York, předp.	2.00
Mrs. Emma Zeman, New York, předp.	2.00
Mrs. Marie Muska, Astoria, N. Y., předp.	2.00
Mrs. Mira Pospisil, New York, předp.	2.00
Mrs. Bertha Masin, New York, předpl.	2.00
Stanley Hrbek, Sr., Elmhurst N. Y., předplatné a dar	24.00
Mrs. Anna Fousek, New York, předplatné a dar	8.00
Chas. Havel, Astoria, N. Y., předp.	2.00
Jos. Veverka, New York, předpl.	2.00
Mrs. Marie Stejskal, New York, předp.	2.00
Vlad. Slavík, Bronx, N. Y., předp.	2.00
Charles Evans, New York, N. Y., předp.	2.00
Charles Holoubek, New York, předpl.	2.00
Judvik Poul, New York, předp.	2.00
Mrs. Marie Machotka, New York, předp.	2.00
Mrs. Anna Hanus, Elizabeth, N. J., předplatné	2.00
Mrs. Bertha Weber, Astoria, N. Y., předplatné a dar	10.00
Richard Lockwood, Leonardo, N.J., předp.	2.00
Miss L. Anderle, Brooklyn, N.Y., předp.	2.00

S díky přijala a o další pomoc prosí, Národní Jednota čsl. protestantů, Mr. John Opie, pokladník, 4800 So. Hoyne Ave., Chicago 9, Illinois.